

<https://helda.helsinki.fi>

Lääkinnällisten laitteiden käyttöönotto edellyttää tietoa toimivuudesta, vaikuttavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta

Blomster, Juuso

2018

Blomster , J , Turpeinen , M , Parkkila , A-K , Mattila , K & Roine , R 2018 , ' Lääkinnällisten
laitteiden käyttöönotto edellyttää tietoa toimivuudesta, vaikuttavuudesta ja
kustannusvaikuttavuudesta ' , Sic! Lääketietoa Fimeasta , Vuosikerta. 8 , Nro 3 , Sivut 13-14

. <

http://sic.fimea.fi/verkkolehdet/2018/3_2018/laakkeet-ja-digitalisaatio-2.0/laakinnallisten-laitteiden-kayttoonotto-edelly

>

<http://hdl.handle.net/10138/248735>

---

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Juuso Blomster
Kardiologian dosentti
Vs. arviointiylilääkäri, VSSH

Miia Turpeinen
LT, dosentti
Arviointiylilääkäri, OYS ja Oulun yliopisto

Anna-Kaisa Parkkila
LT, dosentti
Arviointiylilääkäri, Tays

Kimmo Mattila
LT, dosentti
Ma. arviointiylilääkäri, HUS

Risto Roine
Professori, Itä-Suomen yliopisto
Ylilääkäri, HUS ja PSSHP

Lääkinnällisten laitteiden käyttöönotto edellyttää tietoa toimivuudesta, vaikuttavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta

Terveys- ja hyvinvointi- ja lääketieteiden yksiköihin hankittavien lääkin-
nällisten laitteiden
käyttöönottopäätöksissä on keskeistä arvioida laitteen hankinnasta saatavia
hyötyjä, mahdollisia haittoja sekä kustannusvaikuttavuutta. Digitaalinen
kehitys on tuonut arviointiin uusia haasteita.

Terveys- ja hyvinvointi- ja lääketieteiden yksiköihin hankittavien lääkin-
nällisten laitteiden
käyttöönottopäätöksissä on keskeistä arvioida laitteen hankinnasta saatavia
hyötyjä, mahdollisia haittoja sekä kustannusvaikuttavuutta. Digitaalinen
kehitys on tuonut arviointiin uusia haasteita.

Lääkinnällisten laitteiden käyttöö-
noton tulisi aina perustua sekä viran-

omaisten tekemään vaatimustenmu-
kaisuus- ja riskiarvioon että tervey-
denhuollon yksikössä tehtävään
vaikuttavuuden ja kustannusvaikut-
tavuuden arviointiin.

Kustannusvaikuttavuus aina osana arviointiprosessia

Erityisvastualueiden (erva) suosi-
tuksen mukaan kaikkien merkittävien
ja terveydenhuollon rutiinikäyttöön
ehdotettujen lääkin-
nällisten laitteiden
käyttöönotto pitäisi sairaanhoi-
topiireissä perustella niin sanotulla
mini-HTA-menetelmällä. Menetel-
mä on varsinaista HTA-menetelyä
suppeampi, mutta huomioi lääkin-
nällisen laitteen käytön edellytykset,

turvallisuuden ja vaikutukset sekä sen
hankintaan ja käyttöön liittyvät kus-
tannukset. Menettelyn mukaan käyt-
töönottopäätöksestä vastaa yleensä
terveydenhuollon yksikön ylilääkäri
tai erityisen kalliiden investointien
kohdalla johtajaylilääkäri. Tarvittaes-
sa käyttöönottopäätökseen voi hakea
lisätietoa myös arviointiylilääkäriltä
ja erva-alueen arviointiryhmältä.

Suosituksista huolimatta lääkin-
nällisten laitteiden käyttöönotto toteutuu
kuitenkin edelleen usein sairaala- tai
toimialakohtaisesti ilman järjestel-
mällistä arviointia. Erikoisalojen tai
sairaaloiden välillä ei ole ollut järjes-
telmällistä hankintojen koordinaa-
tiota. Myöskään perusteellista

tieteellistä arviota lääkinnällisten laitteiden eduista, haitoista tai kustannuksista ei ole yleensä vaadittu. Esimerkiksi uudet lääkinnälliset laitteet, joiden yksikkökustannukset ovat edulliset, eivät välttämättä koskaan päädy järjestelmällisen arvioinnin kohteeksi, vaikka niiden kokonaiskustannukset voivat volyymin vuoksi nousta terveydenhuollon yksikössä merkittäviksi. Tällaisia lääkinnällisiä laitteita ovat esimerkiksi uudet digitaaliset ratkaisut, joita sovelletaan useilla toimialoilla. Näiden ratkaisujen käyttöönoton pitäisi myös perustua osoitettuun kustannusvaikuttavuuteen.

CE-merkki ei kuitenkaan todista, että laite olisi vaikuttava tai sen käyttö tuottaisi terveyshyötyjä. Merkki ei myöskään millään lailla ota kantaa laitteen kustannusvaikuttavuuteen.

Läkinnällisten laitteiden kansallista arviointia tarvitaan

Läkinnällisten laitteiden käyttöönoton tarpeet ovat yleensä yhteneväiset eri toimialueilla ja eri sairaanhoitopiireissä. Niitä on siis perusteltua arvioida kansallisella tasolla. Kansallista arviointia puoltaa myös arviointiresurssien rajallinen määrä, sillä kattavaan arviointiprosessiin tarvitaan arviointiylilääkärien lisäksi yleensä myös terveystaloustieteen, laiteregulaation sekä toimialueen erityisasiantuntemusta. Kansallisen arvioinnin veto- ja koordinaatiovastuu on delegoitu Oulun yliopistollisen sairaalan (OYS) Erva-alueelle.

Myös laitevalmistajalla on vastuu lääkinnällisestä laitteestaan. Läkinnällisen laitteen CE-merkki perustuu yleensä laitevalmistajan tekemään ja viranomaisten tarkastamaan hyöty-

ja riskinarvioon. CE-merkki toimii vaatimustenmukaisuuden osoituksena laitteen käyttötarkoitukselle. Potilaan hoidossa käytettävien lääkinnällisten laitteiden tuleekin aina olla CE-merkittyjä. On huomioitava, että CE-merkki ei kuitenkaan todista, että laite olisi vaikuttava tai sen käyttö tuottaisi terveyshyötyjä. Merkki

ei myöskään millään lailla ota kantaa laitteen kustannusvaikuttavuuteen. Koska terveydenhuollon toimijoilla on palvelun tuottajina aina viime kädessä vastuu tarjoamansa palvelun laadusta ja kustannusvaikuttavuudesta, tulee toimijoiden tehdä perusteellinen arvio uuden lääkinnällisen laitteen käyttöönottoa harkittaessa. ●

Läkeinformaatiofoorumi 30.10.2018 – tule edistämään kumppanuutta läkehoitojen toteutuksessa!

Tulevan syksyn Läkeinformaatiofoorumissa teemana on läkehoidon kumppanuus ja kuinka siihen päästään.

Tilaisuuden punaisena lankana on läkkeiden käyttäjien kokemuksellisen tiedon hyödyntäminen ja käyttöönotto terveydenhuollossa. Tavoitteena on antaa foorumin kohderyhmälle, terveydenhuollon ammattilaisille, konkreettisia vinkkejä, kuinka läkehoitojen toteutuksessa voisi huomioida potilaiden yksilöllisiä tarpeita entistä paremmin.

Tilaisuus järjestetään 30.10. klo 9–13 Helsingin yliopiston Tiedekulma Stagesassa, osoitteessa Yliopistonkatu 4, Helsinki.

Tilaisuutta voi seurata suorana verkkolähetystenä tai katsoa tallenteena. Ohjelma ja kutsu julkaistaan Fimean verkkosivuilla alkusyksystä.

LUOTETTAVAN
LÄKETIEDON
PUOLESTA
Läkeinformaatioverkosto